

Budgetunderlag 2025-2027

Försvvarshögskolan

Innehåll

Sammanfattning	4
1 Utbildning och forskning för motståndskraftiga demokratiska samhällen	5
1.1 Äskande	6
1.2 Uppdragsutbildning inom säkerhetsskyddsområdet	6
2 Utbildning och forskning inom officersprofessionen	7
2.1 Kompetensförsörjning av officerare.....	7
2.2 Kompetensförsörjning av disputerade officerare.....	8
2.3 Inget äskande för anslag 1:7 i detta budgetunderlag.....	9
2.4 Antagning av kadetter på Officersprogrammet.....	9
2.5 Förutsättningar för Delegationen för militärhistorisk forskning.....	9
3 Campus totalförsvar	10
3.1 Äskande	10
4 Säkerställa studentkårernas studentinflytande	11
5 Ekonomiska bedömningar	12
5.1 Försvarshögskolans ekonomiska utveckling (tabell 1-3).....	12
5.2 Investeringar och räntekontokredit (tabell 4)	14
5.3 Lokalförsörjning (tabell 5)	14
5.4 Avgiftsbelagd verksamhet (tabell 6)	15
6 Tabeller	16
6.1 Tabell 1: Total budget.....	16
6.2 Tabell 2: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	17
6.3 Tabell 3: Forskning och utbildning på forskarnivå.....	18
6.4 Tabell 4: Investeringar i anläggningstillgångar och räntekontokredit.....	18
6.5 Tabell 5: Lokalförsörjning	19
6.6 Tabell 6: Avgifter	19

Försvarshögskolan forskar och utbildar för en säkrare värld

Försvarshögskolan är ett specialiserat lärosäte som utbildar officerare, civila ledare och experter inom området försvar, krishantering och säkerhet. Lärosätet är den militära professionens akademiska hem och genom högt eftertraktade civila utbildningar även hela Totalförsvarets lärosäte. Högskolan är den centrala mötesplatsen där utbildning och forskning genomförs med utgångspunkt i civila och militära professioner och med teori och praktik. Här finns den kunskap och expertis som försvars- och säkerhetssektorn behöver. Högskolan bidrar till svensk försvarsförmåga, totalförsvar, nationell och internationell säkerhet och hållbara demokratiska samhällen.

Sammanfattning

I en osäker tid står Sveriges totalförsvaret, både det militära och det civila försvaret och beredskapssystemet, inför en snabb och omfattande tillväxt och utveckling. Begränsande faktorer i denna tillväxt är personalförsörjning av välutbildad och kompetent personal, samt tillgång till ny kunskap, ny vetenskap, och ny teknik för att hantera komplexa utmaningar längs hela hotskalan. Omvärldsläget har skapat en ökad efterfrågan på Förvarshögskolans forskning och utbildning och högskolan är inne i en tillväxtprocess som behöver fortsätta för att reducera gapet mellan samhällets förväntningar och Förvarshögskolans förutsättningar. Tillväxten måste också ske med en rimlig balans mellan uppdragsverksamhet anslagsfinansierad verksamhet, samt mellan forskning och utbildning.

Förvarshögskolan kan bidra till utvecklingen av ett starkare försvar samt ett robustare och mer motståndskraftigt samhälle, men behöver förstärkta anslag för att kunna öka utbildningsvolymen inriktat mot civilt försvar och ha en bas för att utöka uppdragsutbildningen ytterligare så som flera utredare nu efterfrågar. Kompetensen inom totalförsvaret är att betrakta som ett bristyrke med allvarliga konsekvenser för Sveriges säkerhet och en omfördelning av utbildningsanslaget är väl motiverat.

Samtidigt är det tydligt att behoven av kompetens och kunskap inom totalförsvaret är så omfattande att Förvarshögskolan inte ensamt kan försörja systemet inom alla områden och över hela riket. Förvarshögskolan vill därför leda hela universitets- och högskolesektorns anpassningar för att bidra till totalförsvarets utveckling – att formera ett Campus totalförsvaret där samtliga lärosäten i samverkan med totalförsvarets myndigheter och näringsliv går samman för att maximera nyttan. I enlighet med tidigare inlämnad promemoria äskar FHS medel för att driva ett kansli för Campus totalförsvaret.

Förvarshögskolan framför därmed sammanfattningsvis följande äskanden:

Tkr, i förhållande till 2024års anslagsnivå och prisnivå	2025	2026	2027
<i>Anslag 2:61 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå</i>			
Utökad utbildning för civilt försvar vid Förvarshögskolan	6 000	12 000	18 000
Campus totalförsvaret, samordning utbildning	9 000	9 000	9 000
<i>Anslag 2:62 Forskning och forskarutbildning</i>			
Utökad forskning vid Förvarshögskolan	5 000	15 000	20 000
Campus totalförsvaret, samordning forskning	3 000	3 000	3 000

I hemställan föreslås även att Campus totalförsvaret ska ges medel för att sätta igång utbildnings- och forskningsmiljöer även vid andra lärosäten.

För anslag 1:7 äskar Förvarshögskolan inga ytterligare medel för 2025, utöver den trapphöjning som angivits i budgetpropositionen 2024, i detta budgetunderlag, men kommer att återkomma om planeringsförutsättningarna förändras.

1 Utbildning och forskning för motståndskraftiga demokratiska samhällen

- finansierad av anslag från Utbildningsdepartementet

De senaste åren har säkerhetsläget både i närområdet och internationellt tydligt försämrats med Rysslands invasion av Ukraina och konflikten mellan Israel och Hamas. Även bredare samhällshot som cyberattacker, terror och radikalisering, påverkansoperationer, konsekvenser av klimatförändringar, samt pandemier och internationell organiserad brottslighet prövar samhällets förmåga att hantera kriser. Samtidigt sker fundamentala samhällsförändringar genom den tekniska utvecklingen av automatisering, digitalisering och AI.

I en osäker tid står Sveriges totalförsvaret, både det militära och det civila försvaret och beredskapssystemet, inför en snabb och omfattande tillväxt. Begränsande faktorer i denna tillväxt är personalförsörjning av välutbildad och kompetent personal, samt tillgång till ny kunskap, ny vetenskap och ny teknik för att hantera komplexa utmaningar längs hela hotskalan. Omvärldsläget har skapat en ökad efterfrågan på Försvarshögskolans forskning och utbildning, vilket stärks ytterligare av Sveriges ansökan om medlemskap i Nato. Högskolans är inne i en tillväxtprocess som behöver fortsätta för att reducera gapet mellan samhällets förväntningar och Försvarshögskolans förutsättningar.

I Försvarsberedningens rapport Kraftsamling¹ anges bland annat att både allmän och fördjupad uppdragsutbildning relaterat till totalförsvaret behöver intensifieras ytterligare de närmaste åren. Vad gäller fördjupad uppdragsutbildning anges att Försvarshögskolan bör vara den primära utbildningsleverantören och att antalet platser på Försvarshögskolans utbildningar bör utökas för att möta de behov som finns. Även utredningen om ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor² pekar på en ökad förväntan om uppdragsutbildning vid Försvarshögskolan.

Försvarshögskolan har ett starkt fundament för tillväxt med ett komplett akademiskt system. En fortsatt tillväxt behöver dock ske balanserat mellan uppdragsintäkter och anslagsintäkter, då högskolan redan nu har en hög ekonomisk risk med ca hälften av intäkterna från avgifter. För att möta behovet av uppdragsutbildningar behöver högskolan en förstärkt bas av lektorer som också behöver ha utrymme för forskning.

Försvarshögskolan kan och behöver bidra till utvecklingen av ett starkare försvar samt ett robustare och mer motståndskraftigt samhälle, men behöver förstärkta anslag för att kunna öka utbildningsvolymen inriktat mot livslångt lärande inom civilt försvar och samhällets krishantering. En omfördelning av utbildnings- och forskningsanslag för att hantera bristyrken inom totalförsvaret är väl motiverat.

¹ Ds 2023:34

² U 2024/00153

1.1 Äskande

Försvarshögskolan föreslår att:

- utbildningsanslaget 2:61 ökar stegvis med sammanlagt 18 mnkr enligt nedan, för att förstärka högskolans utbildningar riktat mot civilt försvar motsvarande en uppbyggnad mot 300 platser till 2027.
- forskningsanslaget 2:62 ökar stegvis med sammanlagt 20 mnkr till 2027 enligt nedan för att ge en bas i forskning för fortsatt tillväxt.

Äskande av anslag från utbildningsdepartementet

Tkr, i förhållande till 2024 års anslagsnivå och prisnivå	2025	2026	2027
Anslag 2:61, utbildning på grundnivå och avancerad nivå	6 000	12 000	18 000
Anslag 2:62, forskning och forskarutbildning	5 000	15 000	20 000

Försvarshögskolans civila utbildningar

Försvarshögskolan erbjuder åtta utbildningsprogram finansierade med anslag från Utbildningsdepartementet; två kandidatprogram, ett magisterprogram och fem masterprogram. Högskolan även erbjuder även fristående kurser. Flera av programmens kurser tillgängliggör också som fristående kurser för att ge personal inom både offentlig och privat verksamhet möjlighet till omställningsstudier och att kompetensutveckla sig inom försvar, krishantering, säkerhet och ledarskap för livslångt lärande.

1.2 Uppdragsutbildning inom säkerhetsskyddsområdet

Försvarshögskolan har tilldelats tillfälligt särskilt anslag samt en nivåhöjning av forskningsanslaget för att bygga upp en miljö som ger uppdragsutbildning inom säkerhetsskyddsområdet. Detta mot bakgrund av regeringsuppdrag (Ju2022/02042) att tillsammans med Säkerhetspolisen och Försvarsmakten föreslå utbildningar inom säkerhetsskyddsområdet som återrapporteras i slutet på februari 2023. Försvarshögskolan har inlett arbetet med att bygga upp miljön och utbildningarna i enlighet med återrapporteringen.

2 Utbildning och forskning inom officersprofessionen

- verksamhet finansierad av anslag från Försvarsdepartementet

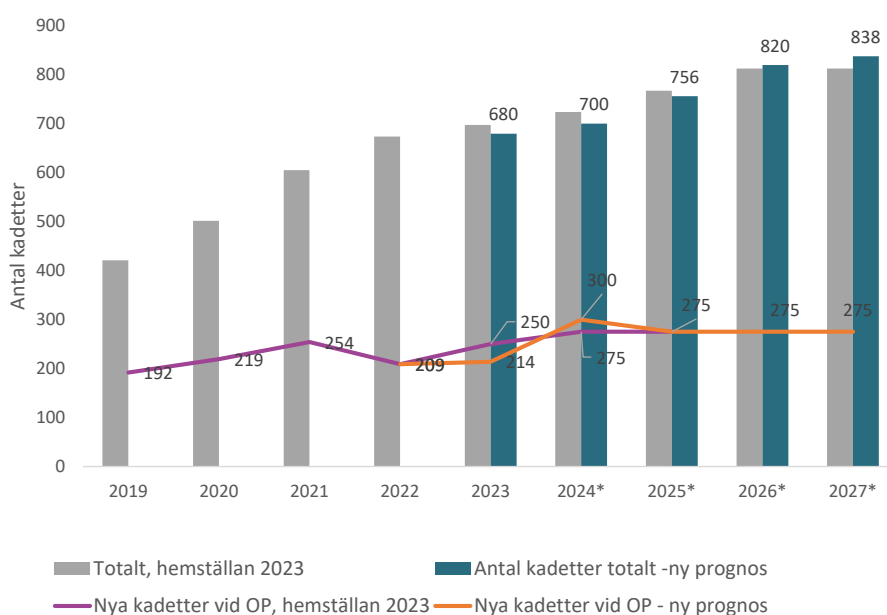
2.1 Kompetensförsörjning av officerare

Försvarshögskolan är en förutsättning för Försvarsmaktens tillväxt och har ett åtagande i regleringsbrevet att samverka med Försvarsmakten om dimensionering av Officersprogrammet. Officersprogrammet genomförs under tre år, till två tredjedelar som campusförlagd utbildning och cirka en tredjedel som verksamhetsförlagd utbildning. Försvarshögskolan köper det stöd som behövs för praktiska utbildningsmoment under Officersprogrammets campusförlagda utbildningstid, samt det stöd och de kurser som ingår i den verksamhetsförlagda utbildningen av Försvarsmakten

Inför antagningen till 2023 kunde Försvarshögskolan konstatera ett rekordhøgt ansökningsantal med 1317 personer som sökt till Officersprogrammet, varav 28 procent är kvinnor. Jämfört med föregående år har antalet sökande ökat med 272 personer, vilket ger goda förutsättningar att kunna öka antalet antagna kadetter till hösten.

I nedanstående diagram visas utvecklingen av antalet kadetter i Officersprogrammet. Fram till och med år 2023 visas faktiskt antagna studenter och därefter visas dels den planerade antagningsnivån enligt överenskommelsen med Försvarsmakten, dels Försvarshögskolans interna planering med en högre antagning 2024 för att komma i kapp tidigare lägre antagningsnivåer. Därutöver förbereder sig Försvarshögskolan för att ha förmåga att anta kadetter till officersprogrammet på en högre nivå än den som nu är formellt överenskommen med Försvarsmakten. Pågående dialoger tyder dock på ytterligare markanta höjningar av måltalen för antagning av kadetter till officersutbildningen.

Diagram 1: Antal kadetter vid Officersprogrammet, utfall samt bedömning från 2024.

Det ökande kadettantalet leder till kostnadsökningar för genomförandet av Officersprogrammet, inte minst för köpta utbildningstjänster från främst Försvarsmakten när antalet antagna ökar och antagningstjänster från Totalförsvarets Plikt och prövningsverk när antalet sökande ökar.

Det ökande antalet kadetter leder även till ytterligare behov av undervisningslokaler vid Försvarshögskolan, då Militärhögskolan Karlbergs undervisningslokaler inte täcker behovet. Behovet förväntas också förvärras av den förestående renoveringen på Karlberg. Försvarshögskolan har av det skälet tecknat ett hyresavtal med KTH avseende utbildningslokaler. Diskussioner förs med KTH om att få ett förstahandskontrakt för dessa lokaler. Försvarshögskolan kan med tillfredsställelse konstatera att lärosätet tilldelats en höjning av anslaget 1:7 för Officersutbildning m.m. under 2024 med en planerad fortsatt höjning under 2025 och 2026, dock på lägre nivå än äskat. Anslaget ger högskolan möjlighet att med nuvarande planeringsförutsättningar bedriva officersutbildningen på den nivå som nu är överenskommen med Försvarsmakten, med risk för knapp finansiering 2025 och 2026 pga att tilldelade medel understiger äskandet med årligen 11 mnkr.

Anslaget kommer dock inte att vara tillräckligt om måltalen för antagning av kadetter höjs ytterligare. Om de framöver uppgår till, eller överstiger 300, kommer inte bara anslag utan även andra faktorer vara begränsande, vilket kan påverka utbildningens genomförande, vilket gör kostnadskonsekvenserna svårbedömda för närvarande.

2.2 Kompetensförsörjning av disputerade officerare

I takt med att utbildningen växer behöver även utbildningens vetenskapliga bas i forskning och forskarutbildning växa. Den yrkesnära militära forskningen är viktig för Officersprogrammets forskningsanknytning och försvarssektorns utveckling, inte minst forskning relaterad till Nato. Den disputerade officeren är den nyckelkompetens som säkerställer vetenskaplig kvalitet³ och professionell relevans i den militära utbildningen och forskningen. Forskarutbildningen säkerställer en tillförsel av disputerade officerare som kan bidra till utvecklingen av officersprogrammet, högskolans akademiska miljö liksom till Totalförsvaret i övrigt.

Ett initiativ som Försvarshögskolan har tagit för att främja officerare som vill doktorera är en nordisk forskarskola för officerare. Denna är under utveckling och kommer dras igång vid halvårsskiftet 2024. Försvarsmakten satsar medel för att finansiera administrativa kostnader.

Försvarshögskolan kan konstatera att högstposten i anslaget 1:7 för Officersutbildning mm. i regleringsbrevet för 2024 har höjts och högskolans förhoppning är att den planerade anslagshöjningen innefattar en ytterligare höjning av högstposten för forskning och forskarutbildning.

³ Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har i oktober 2021 fastslagit att beslut som rör uppläggning, genomförande av och kvalitet i Försvarshögskolans utbildning, samt organisation och kvalitet i forskning måste fattas av personer med vetenskaplig kompetens (UKÄ dnr 31-00206-21)

2.3 Inget äskande för anslag 1:7 i detta budgetunderlag

Försvårshögskolan äskar inte om ytterligare höjning av anslag 1:7 utöver den trapphöjning som angivits i budgetpropositionen 2024.

Försvårshögskolan återkommer eventuellt med äskande i nästkommande BU om planeringsförutsättningarna förändras vad gäller måltal för antagning av kadetter för officersprogrammet eller väsentliga kostnadsförändringar vad gäller köpta tjänster för verksamhetsförlagd utbildning respektive antagning.

2.4 Antagning av kadetter på Officersprogrammet

Försvårshögskolan stöds av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk vid urval inför antagning till Officersprogrammet, i enlighet med krav i Försvårshögskolans förordning⁴. Plikt- och prövningsverket har dock inte ett förordningsstyrt krav på att ge stöd till Försvårshögskolan.

Det är viktigt att Plikt- och prövningsverket kan tillhandahålla tillräcklig prövningskapacitet för Officersprogrammet, för att inte antagningen av kadetter ska begränsas av detta. Försvårshögskolan ser det därför som angeläget att skapa långsiktighet och tydlighet i styrningen av Plikt- och prövningsverket och att myndighetens instruktion bör reglera uppdraget att pröva till Officersprogrammet. Försvårshögskolan stödjer därmed Plikt- och prövningsverkets förslag till tillägg i myndighetens instruktion: *Totalförsvarets plikt- och prövningsverk ska vidare på uppdrag av Försvårshögskolan genomföra prövning av den som har ansökt till Officersprogrammet.*

2.5 Förutsättningar för Delegationen för militärhistorisk forskning

Försvårshögskolan avser att fortsätta att bedriva verksamheten inom ramen för Delegationen för militärhistorisk forskning med oförändrad inriktning och med finansiering från anslag 1:7 ap1.

Försvårshögskolan föreslår att regeringen beslutar om förutsättningarna för Försvårshögskolan att bedriva verksamhet inom ramen för delegationen för militärhistorisk forskning i enlighet med hemställan inlämnad 2012.

3 Campus totalförsvaret

Den säkerhetspolitiska kontexten innebär politiska beslut som gör att totalförsvaret måste växa snabbt och utvecklas, med nya innovativa lösningar och på en ny vetenskaplig kunskapsgrund. Behovet av kunskap och utbildning inom delvis nya kunskapsområden är för stort för att ett universitet och högskola enskilt ska kunna kompetensförsörja och kunskapsutveckla totalförsvaret på hela bredden av kunskapsområden och i hela landet. För detta krävs att Sveriges lärosäten bidrar på ett koordinerat sätt och i nära samverkan med näringslivet och totalförsvarets myndigheter på central, regional och lokal nivå.

I Försvvarshögskolans underlag till regeringens forsknings- och innovationspolitik har lärosätet beskrivit tankarna kring Campus totalförsvaret som en samlande mötesplats och plattform för forskning, utbildning och innovation till nytta för totalförsvaret. I samarbete med Örebro universitet och Luleå tekniska högskola har Försvvarshögskolan inlämnat en promemoria till Regeringen om uppbyggnad och förvaltning av Campus totalförsvaret under 2024. Därutöver föreslås att medel avsätts för att stimulera utveckling av utbildningar och av forskargrupper i form av fem forskningsmiljöer som sammanhålls av olika lärosäten under perioden 2025-2027.

Campus totalförsvaret ska initialt fokusera på att nå snabba resultat genom att kraftsamla Sveriges universitet och högskolor och främja anpassning av existerande utbildningsprogram och utveckling av nya allmänna och specialiserade utbildningar för totalförsvarets behov. Campuset ska även samordna civila och militära forskningsinitiativ och därigenom bilda en stark miljö för innovation för totalförsvarets behov för akademiska institutioner, myndigheter och näringsliv.

I Försvvarsberedningens rapport Kraftsamling⁵ föreslås bland annat att Försvvarshögskolan ska utveckla och erbjuda uppdragsutbildningar, som tidigare gått genom MSB, i egen regi. Förslaget är att antal platser och inriktning på utbildningen bör avgöras av lärosätet, efter samråd med Försvvarsmakten, MSB och andra totalförsvarsaktörer. Detta innebär ett utökat samordningsuppdrag som ligger i linje med tanken på Campus totalförsvaret.

Campus totalförsvaret föreslås organiseras som ett nätverk med en centrumnod placerad vid Försvvarshögskolan som står för administration och koordinering av verksamheten som bedrivs inom nätverket. Till centrumnoden kopplas en styrgrupp och referensgrupp, regionala noder och starka forskningsmiljöer som ska kunskapsutveckla totalförsvaret inom ett antal nyckelområden.

3.1 Äskande

I enlighet med promemorian äskar FHS om anslag för att finansiera Campus totalförsvarets kansli. Försvvarshögskolan föreslår att anslagen från utbildningsdepartementet ökar med sammanlagt 12 mnkr enligt nedan.

⁵ Ds 2023:34

Äskande av anslag från utbildningsdepartementet för Campus totalförsvars kansli

Tkr, i förhållande till 2024 års anslagsnivå och prisnivå	2025	2026	2027
Anslag 2:61, utbildning på grundnivå och avancerad nivå	9 000	9 000	9 000
Anslag 2:62, forskning och forskarutbildning	3 000	3 000	3 000

Utöver äskandet ovan föreslås i hemställan att Campus totalförsvaret tilldelas medel för att stimulera utveckling av utbildning och uppstart av forskningssamarbeten i form av Centers of Excellens.

4 Säkerställa studentkårernas studentinflytande

Efter kårobligatoriets avskaffande har Förvarshögskolan årligen haft en överenskommelse med studentkåren om ett antal tjänster som studentkåren åtagit sig att genomföra (arbetsmarknadsdag, välkomnande av nya studenter, fadderverksamhet för internationella studenter mm). För detta har Förvarshögskolan betalat en årlig avgift. Överenskommelsen har varit till nytta för Förvarshögskolan men det har även funnits ett bakomliggande syfte med att hitta ett sätt för Förvarshögskolan att ekonomiskt bidra till att stärka studentkåren och det viktiga arbetet med studenternas inflytande. Det statliga stödet för studentinflytande är viktigt, men inte tillräckligt i omfattning. Förutom att studentkåren genom nuvarande förfarande riskerar att hamna i en beroendeställning till högskolan är det också administrativt betungande att hantera numera två studentkårers äskande samt uppföljning av tilldelade medel. Utan att ange ett specifikt äskande föreslår Förvarshögskolan att det statliga stödet till studentkårerna ökar för att stärka arbetet med studentinflytande, minska studenternas beroendeställning gentemot högskolan och därutöver minska det administrativa arbetet som ett årligt äskandeförfarande medför.

5 Ekonomiska bedömningar

5.1 Försvarshögskolans ekonomiska utveckling (tabell 1-3)

Utfall 2023

Försvarshögskolan redovisar för 2023 ett underskott om - 14,4 (+13, 7) mnkr. De totala intäkterna uppgick till 742,6 (694,7) mnkr, samtidigt som kostnaderna uppgick till 757,0 (681,1) mnkr.

Försvarshögskolans omsättning ökade således med 47,9 mnkr mot året innan, vilket innebär en fortsättning på den ökande trenden de senaste åren⁶ och speglar en ökad efterfrågan av Försvarshögskolans verksamhet. Bara de senaste tre åren har högskolan ökat omsättningen med 155 mnkr. Den snabba tillväxten innebär utmaningar med att rekrytera och anpassa infrastruktur i samma takt som verksamheten växer. Kostnaderna ökade med 75,9 mnkr till -757,0 (-681,1) mnkr.

De sammanlagda anslagsintäkterna uppgick till 353,4 (315,6) mnkr vilket innebär en ökning med 37,8 mnkr mot föregående år. Ökningen förklaras huvudsakligen av en utökad anslagsram för forskning från utbildningsdepartementet (UO 16, 2:62) om 15 mnkr samt en ökad anslagsnivå om 6 mnkr på anslaget från försvarsdepartementet (UO 6 1:7 ap1) samt att underförbrukningen av anslaget med 10,4 mnkr förra året ersatts med ett överutnyttjande av anslaget med 6 mnkr som tagits från anslagssparandet.

Uppdragsverksamheten har fortsatt att växa i volym något jämfört med förra året och uppgick till 348,7 mnkr mot 341,8 mnkr förra året. Verksamheten uppvisar ett sammanlagt resultat på -9,4 (11,3) mnkr, varav uppdragsutbildningen står för -8,8 (9,9) mnkr och därav det högre officersprogrammet för -9,7 (+5,3) mnkr.

Uppdragsforskningen uppvisar ett underskott på -0,7 (+1,4) mnkr, vilket ökat det negativa myndighetskapitalet för avgiftsfinansierad forskning till -1,5 (-2,9) mnkr. Försvarshögskolan kommer att fortsätta att ha fokus på prissättningen för uppdragsforskning med ambition att uppnå balans i det ackumulerade kapitalet avseende avgiftsfinansierad forskning.. Det ackumulerade överskottet på avgiftsbelagd verksamhet uppgår sammantaget till 18,8 (+20,3) mnkr vid 2022 års utgång, vilket understiger tio procent av årets uppdragsintäkter.

Bidragsintäkterna har minskat med 2,4 mnkr jämfört med föregående år.

På kostnadssidan har personalkostnader ökat med 29,8 mnkr vilket motsvarar 6,9 procent. Utöver årlig löneuppräkningsökning, ökning av semesterlöneskuld och att kostnaderna för pensions- och arbetsgivaravgifter ökat, är en förklaring att antalet årsarbetskrafter ökade från 407 till 415 med anledning av den växande verksamheten.

6 Ett undantag var dock 2020 då omsättningen i princip var oförändrad jämfört med 2019, på grund av konsekvenser av coronapandemin

Övriga driftskostnader ökade med 34,3 mnkr. Orsaken är främst ökade kostnader förknippade med resor, men även kostnader relaterat till IT, bevakningstjänster och kommunikation.

Lokalkostnaderna har ökat med 10,1 mnkr, vilket kan härledas till uppräknig av hyreskostnader samt tillkommande avtal för andrahandshyrning av undervisningslokaler.

Prognos 2024 och bedömningar framåt

Anslag 1:7 för Officersprogrammet m.m. har för 2024 nivåhöjts med 25 mnkr, varav 6 mnkr inom forskning. För 2025 anges en fortsatt höjning med ytterligare 11 mnkr och till 2025 ytterligare 11 mnkr. Med nuvarande planeringsförutsättningar bedömer högskolan att anslagsnivån är tillräcklig fram till 2026, Försvarethögskolan återkommer i senare budgetunderlag om ytterligare nivåhöjningar blir nödvändiga från 2027 eller om planeringsförutsättningarna förändras.

Från 2024 har Försvarethögskolan fått utökat forskningsanslag från Utbildningsdepartementet (UO 16, 2:62) för att bygga upp en utbildningsmiljö för uppdragsutbildning inom säkerhetsskydd. Under perioden 2024 till 2026 har högskolan även fått tidsbegränsat anslag (UO 16, 2:65) för att bygga upp uppdragsutbildningsverksamheten inom samma område.

Avgiftsintäkterna bedöms fortsätta öka under budgetperioden, men med en viss nedåtgående effekt av minskad andrahandsuthyrning av lokaler. Inte minst förväntas uppdragen från Försvarethmakten om Forskning och Teknikutveckling att öka under perioden. Försvarethögskolan fortsätter i enlighet med gällande forskningsstrategi att arbeta för att gradvis öka bidragsintäkterna.

Myndighetskapiäl

Grundutbildningsanslaget från Utbildningsdepartementet (UO 16 2:61) har överförbrukats med 5,7 mnkr och myndighetskapiälet uppgår efter 2023 år utgång till 15,8 mnkr. Forskningsanslaget (UO 16 2:62) har underförbrukats med 0,7 mnkr och myndighetskapiälet uppgår till drygt 20,3 mnkr. Återstående anslagssparande på anslaget från Försvarethdepartementet (UO 6 1:7 ap1) uppgår till 1,9 mnkr.

Nedanstående diagram visar utvecklingen av utfallet för det ackumulerade myndighetskapiälet från avgifter från 2013 till 2022 samt och bedömningar fram till 2027. Diagrammet visar även det ackumulerade överskottets procentuella andel av uppdragsverksamheten.

Diagram 2: Utveckling av myndighetskapital från avgifter.

5.2 Investeringar och räntekontokredit (tabell 4)

Nyanskaffningen under 2022 uppgick till 10,8 (14,0) mnkr. Investeringsbehovet under perioden 2023-2025 beräknas uppgå till 14 mnkr årligen, men med tillägg för viss framflyttning av investeringsbehov från 2023 till 2024. Investeringarna avser främst IT-relaterad infrastruktur, lokalanpassningar på grund av ökade student- och lärarvolymerna samt säkerhetsåtgärder. Låneupptaget vid 2023 års utgång var (38,8) 37,4 mnkr.

Försvårshögskolans investeringsbehov påverkas av den växande verksamheten i allmänhet och särskilt av behov av undervisningslokaler för Officersprogrammets växande kadettkullar och att Militärhögskolan Karlbergs undervisningslokaler inte räcker till för nuvarande och kommande kadettvolymerna. För närvarande har Försvårshögskolan ett andrahandskontrakt med KTH men dialoger pågår om att möjligheten att ta över kontraktet. I så fall kommer Försvårshögskolan att ta över investeringar om ca 16 mnkr, vilket förklarar det angivna behovet av låneram.

Behållningen på räntekontot uppgick vid årets slut till 49,4 (67,0) mnkr. Saldot på räntekontot består framför allt av balanserad kapitalförändring samt oförbrukade bidrags- och anslagsmedel. Försvårshögskolan bedömer att lärosätet inte behöver räntekontokredit under 2025.

5.3 Lokalförsörjning (tabell 5)

Försvårshögskolan hyr en sammanlagd yta om 27 377 kvm fördelat mellan fastigheter belägna i Stockholm (25 979 kvm) och Karlstad (1 398 kvm). Av den totala ytan uthyres 3 427 kvm till andrahandshyresgäster under 2024. En av andrahandshyresgästerna (965 kvm) flyttar ut från lokalerna under 2024. Ytterligare en andrahandshyresgäst (714 kvm) planerar att lämna lokalerna,

troligen senast 2025. Detta ger ett tillskott till högskolans egna lokalbehov inom befintliga lokaler, men samtidigt en minskning av hyresintäkter. Med början 2025 löper tilläggshyror ut efter genomförda verksamhetsanpassningar, vilket kommer att innebära en viss sänkning av hyreskostnaderna.

Utöver ovan nämnda lokaler genomförs utbildning i Försvarmaktens lokaler (Militärhögskolan Karlberg). Nyttjandeförhållandet för lokalerna på Karlberg regleras genom ett verksamhetsavtal mellan Förvarshögskolan och Försvarmakten inom ramen för genomförandet av Officersprogrammet.

Som en konsekvens av det ökande antalet kadetter på Officersprogrammet har FHS tecknat ett hyresavtal med KTH avseende utbildningslokaler som löper till 2027-06-30. Diskussioner förs med KTH om att få ett förstahandskontrakt för dessa lokaler i syfte att möta ökningen av antalet kadetter på Officersprogrammet.

Förvarshögskolan ser det som positivt för lärosätet att huvuddelen av lokalerna är placerade nära andra akademiska miljöer och bedömning är att lokalerna i stort är ändamålsenliga. Dock föreligger generellt en viss osäkerhet kring den långsiktiga lokalförsörjningsplaneringen, med hänsyn till de behov som framtida utbildningsvolymerna och pedagogiska metoder innebär samt vilka konsekvenser närvaron på arbetsplatsen postpandemin för med sig.

5.4 Avgiftsbelagd verksamhet (tabell 6)

Huvuddelen av Förvarshögskolans avgiftsbelagda verksamhet består av uppdragsutbildning och uppdragsforskning. Uppdragsverksamheten har ökat med ca 7 mnkr 2023 jämfört med 2022.

Utöver denna har Förvarshögskolan avgiftsintäkter i form av främst hyresintäkter och intäkter från visst stöd till andrahandshyresgäster. Denna del kommer att minska framöver på grund av att en hyresgäst flyttar ut under 2024, och ytterligare en hyresgäst planerar att säga upp hyresavtalet inom planeringsperioden.

6 Tabeller

6.1 Tabell 1: Total budget

Försvärshögskolan har i intäktsberäkningarna för åren 2025-2027 (tabell 1-3) utgått från anslagsnivåerna som finns angivna i Budgetpropositionen för 2024 i 2024 års prisnivå.

De beräknade avgiftsintäkterna bygger på bedömningar utifrån erfarenhetsvärden samt signaler från externa aktörer, främst Försvärsmakten.

Total budget	2023	2024	2025	2026	2027
<i>(Tkr, belopp angivna i prisnivå 2024)</i>	(År -1)	(År 0)	(År 1)	(År 2)	(År 3)
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Verksamhetens intäkter					
Anslag 2:61	39 680	40 921	39 327	39 327	39 327
Anslag 2:62	39 611	44 676	43 260	43 260	43 260
Anslag 2:65	62	7 063	7 063	1 063	63
Anslag 1:7	274 003	304 627	304 034	315 034	315 034
Avgifter	369 250	397 169	412 290	414 778	431 689
Bidrag	16 603	11 837	15 000	17 000	20 000
Finansiella intäkter	3 402	3 000	3 000	3 000	3 000
Summa intäkter	742 610	809 292	823 974	833 462	852 373
Verksamhetens kostnader					
Personal	457 238	480 341	489 948	499 747	509 741
Lokaler	91 876	104 072	105 120	99 863	99 495
Drift/Övrigt	197 053	212 463	215 577	219 888	224 286
Avskrivningar	9 275	10 090	13 582	14 447	15 227
Finansiella kostnader	1 527	1 800	1 291	1 204	1 054
Summa kostnader	756 969	808 766	825 517	835 150	849 804
Verksamhetsutfall	-14 359	526	-1 544	-1 687	2 569
Transfereringar	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	-14 359	526	-1 544	-1 687	2 569
Utgående myndighetskapital (inkl årets kapitalförändring)	54 854	55 380	53 836	52 149	54 717
Utgående oförbrukade bidrag	20 919	8 000	7 000	7 000	7 000

6.2 Tabell 2: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2023	2024	2025	2026	2027
<i>(Tkr, belopp angivna i prisnivå 2024)</i>	(År -1)	(År 0)	(År 1)	(År 2)	(År 3)
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Verksamhetens intäkter					
Anslag 2:61					
- Takbelopp	39 680	40 921	39 327	39 327	39 327
- Beräknad avräkning (A)	39 680	40 921	39 327	39 327	39 327
- Särskilda åtaganden (B)					
Anslag 2:61 (C) (=A+B)	39 680	40 921	39 327	39 327	39 327
Anslag 2:65					
- Takbelopp	62	7 063	7 063	1 063	63
- Beräknad avräkning (D)	62	7 063	7 063	1 063	63
- Särskilda åtaganden (E)					
Anslag 2:65 (F) (=D+E)	62	7 063	7 063	1 063	63
Anslag 1:7					
- Takbelopp	224 675	248 838	248 245	259 245	259 245
- Beräknad avräkning (G)	224 675	248 838	248 245	259 245	259 245
- Särskilda åtaganden (H)					
Anslag 1:7 (I) (=G+H)	224 675	248 838	248 245	259 245	259 245
Anslag (C+F+I)	264 417	296 822	294 635	299 635	298 635
Avgifter	296 788	319 229	331 382	333 383	346 975
Bidrag	719	513	650	736	866
Finansiella intäkter	2 693	2 375	2 375	2 375	2 375
Summa intäkter	564 617	618 938	629 042	636 129	648 851
Verksamhetens kostnader					
Personal	329 144	345 775	352 690	359 744	366 939
Lokaler	70 706	80 092	80 898	76 853	76 569
Drift/Övrigt	170 819	184 177	183 977	187 214	191 627
Avskrivningar	7 340	7 986	10 750	11 434	12 052
Finansiella kostnader	1 208	1 424	1 021	953	834
Summa kostnader	579 217	619 454	629 336	636 198	648 021
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	-14 600	-516	-294	-69	830

6.3 Tabell 3: Forskning och utbildning på forskarnivå

Forskning och utbildning på forskarnivå	2023	2024	2025	2026	2027
<i>(Tkr, belopp angivna i prisnivå 2024)</i>	(År -1)	(År 0)	(År 1)	(År 2)	(År 3)
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Verksamhetens intäkter					
Anslag 2:62	39 611	44 676	43 260	43 260	43 260
Anslag 1:7	49 328	55 789	55 789	55 789	55 789
Avgifter	72 461	77 940	80 907	81 396	84 714
Bidrag	15 883	11 324	14 350	16 264	19 134
Finansiella intäkter	709	625	625	625	625
Summa intäkter	177 992	190 354	194 932	197 334	203 522
Verksamhetens kostnader					
Personal	128 094	134 566	137 258	140 003	142 803
Lokaler	21 170	23 980	24 222	23 010	22 926
Drift/Övrigt	26 234	28 286	31 600	32 674	32 660
Avskrivningar	1 934	2 104	2 832	3 013	3 175
Finansiella kostnader	319	376	270	252	220
Summa kostnader	177 751	189 312	196 181	198 952	201 784
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	241	1 042	-1 249	-1 618	1 739

6.4 Tabell 4: Investeringar i anläggningstillgångar och räntekontokredit

Investeringar i anläggningstillgångar	2023	2024	2025	2026	2027
<i>(Mnkr, en decimal, belopp angivna i prisnivå 2024)</i>	(År -1)	(År 0)	(År 1)	(År 2)	(År 3)
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	37,4	38,8	42,8	43,2	42,8
Beräknad nyupplåning	10,8	15,8	14,0	14,0	14,0
- varav investeringar i immateriella anläggningstillgångar	1,0	0,1	3,0	3,0	0,0
Beräknad amortering	9,3	11,8	13,6	14,4	15,2
UB lån i Riksgäldskontoret	38,8	42,8	43,2	42,8	41,6
Maximalt utnyttjande av låneramen under året	43,5	48,7	50,0	50,0	49,2
Föreslagen låneram	65,0	65,0	65,0	65,0	65,0
Beräknad ränteutgift	1,5	1,4	1,3	1,2	1,1
Ränteantaganden för nyupplåning (%)	3,9%	3,5%	3,0%	2,8%	2,5%
Summa räntor och amorteringar	10,8	13,2	14,9	15,7	16,3
Maximalt utnyttjande av räntekontokrediten under året	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Föreslagen räntekontokredit	0,0	0,0	0,0	20,0	20,0

6.5 Tabell 5: Lokalförsörjning

Redovisning av lokaler	2023	2024	2025	2026	2027
<i>(Mnkr, en decimal, belopp angivna i prisnivå 2024)</i>	(År -1)	(År 0)	(År 1)	(År 2)	(År 3)
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Area, kvm LOA, (exkl. student- och gästforskarbostäder)					
- föregående års utgång	25 909	27 277	27 277	27 277	27 277
- ökning under året	1 368				
- minskning under året					
- vid årets utgång (A)	27 277	27 277	27 277	27 277	27 277
Förbättringsutgift på annans fastighet	7,7	7,6	6,5	5,8	5,3
- nyinvesteringar	2,8	0,9	0,0	0,0	0,0
- avskrivningar	1,0	1,0	1,0	0,8	0,4
Lokalhyra (exkl. student- och gästforskarbostäder) (B)	85,1	89,9	92,5	87,5	87,5
Genomsnittlig hyra (kr/m ² LOA)	3 121	3 297	3 391	3 207	3 207
Sammanställning av lokalkostnader (exkl. student- och gästforskarbostäder) (C)	87,7	89,0	96,6	93,4	92,8
Genomsnittlig lokalkostnad (kr/kvm LOA)	3 216	3 264	3 542	3 423	3 402
Lärostätets totala kostnader (D)	757,0	808,8	825,5	835,1	849,8
Totala externa hyresintäkter	16,4	13,5	8,5	6,5	6,7
Justerade totala kostnader (D2)	740,6	795,3	817,0	828,6	843,1
Lokalkostnadens andel av verksamhetens totala kostnader	11,6%	11,0%	11,7%	11,2%	10,9%
Lokalkostnadens andel av justerade totala kostnader	11,8%	11,2%	11,8%	11,3%	11,0%

6.6 Tabell 6: Avgifter

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
<i>(Tkr, belopp angivna i prisnivå 2024)</i>			
2023 (B-1) Utfall	348 586	358 092	-9 506
varav tjänsteexport	1 009	1 006	3
2024 (B) Prognos	375 554	376 054	-500
varav tjänsteexport	0	0	0
2025(B+1) Beräknat	400 390	400 390	0
varav tjänsteexport	0	0	0

Försvvarshögskolan